

---

# Olla jouten – ajankäyttö ja päivän rakentuminen nuoruudessa

**Dos. Anu-Hanna Anttila**  
**Turun yliopisto/  
sosiaalitieteiden laitos**



# Palkkatyönormi

---

- Palkallinen työ on vahva ohjaava tekijä, jonka perustella rakentuvat niin päivittäinen ajankäyttö kuin elämänkulku.
- Oletusarvona kokoaikainen pysyvä palkkatyö – todellisuus kuitenkin jotakin muuta.
- Tuottavuuden vaatimus vahvistuu iän myötä, elämänvaiheena "aikuisuus".
- Joutilaisuuden "sietäminen" on ollut suurempaa nuorille ja nuoremmille sukupolville.

# Milloin ollaan "jouten"?

---

## Vapaa-aika (Haworth & Veal 2004):

- ei ole palkkatyöaikaa, opiskelua eikä lepoa
- on omaa ja perheen aikaa sekä palkattoman työn aikaa, kuten kotityötä ja läheisten hoivatyötä sekä henkilökohtaisia velvollisuuksia, vapaaehtoistyötä ym.

\* Tämä luokitus esimerkiksi ajankäyttöaineistojen koodauksessa.

# Ajankäyttö ja päivän rakentuminen

---

## Hyödyntämäni aineistot:

1. Tilastokeskuksen ajankäyttöpäiväkirja-aineisto vuosilta 1999–2000 ja 2009–2010.
2. Social Science Research Councilin ajankäyttöpäiväkirja-aineisto vuosilta 1983–1984.
3. BBC:n media-ajankäyttöpäiväkirjat vuodelta 1961.

# Miten ollaan "jouten"?

---

- Alkuperäiset ajankäyttöpäiväkirjat ovat luonteeltaan laadullisia.
- Tietoa jää teorialähtöisen kvantifioinnin vuoksi hyödyntämättä -> vaihtoehtoinen abduktiivinen analyysitapa.
- Kiinnostus makrotason sijaan mikrotason analyysissa: yksilöissä ja heidän perhekunnissaan.
- Vahva suojaus. Yksittäisten ihmisten vastauksia ei voida tunnistaa tai erottaa (tyypittelyt).

# Miten ollaan "jouten"?

---

## **Analyysi on kolmivaiheinen:**

1. Aineistolähtöinen vaihe. Kronologiset muistiinpanot, joissa kuvauksen taso yleinen.
2. Teoriasidonnainen vaihe. Kertomuksen juonen rakentaminen: juonellistaminen (Denzin 1989).
3. Syvempien tulkintojen tekeminen kontekstien avulla ja niiden ottaminen osaksi kertomusta. Tyypittelyjen rakentaminen ja abstraktiotason nosto.

(Lisää ks. Anttila, *Hyvinvointikatsaus* 3/2010)

# Miten ollaan "jouten"?

---

Huomion kiinnittäminen ilmaisuihin ja päivänkulun kuvaukseen ja päivän/viikon rakentumiseen:

- Ei-minkään tekeminen. Toimintojen sisältö ja niiden järjestys (juonet)
- Tauot. Toiminnosta toiseen siirtymien tarkastelu (juonenkäänteet ja katkokset)
- Tekemiseen upotetut joutenolon epäsuorat ilmaukset ja kertominen toisin.

# Johtopäätelmiä joutenolosta

---

- "Mikä on suotavaa" eli itsesääntely ja moraaliset arvostukset ohjaavat asioiden esittämistä.
- Joutilaisuus on anti-aktiiviteetti, joka helposti "piilotetaan" aktiivisiin toimintoihin, niiden väliin ja taakse:
  - Ei-aktiiviteetit piilotetaan (odotus, näennäistoiminto)
  - Tauot jätetään kirjaamatta (tupakointi, lepo)
- Jos ilmaistaan suoraan, muotoilut esim. "olen vaan" tai "lepään".



# Johtopäätelmiä joutenolosta

---

- Nuoret uskaltavat ilmaista joutenolonsa muita suuremmin ja vapaammin – oli kyse sitten toivotusta tai pakon sanelemasta joutenolosta.
- Itsen etsiminen – etsikkoaika ennen "tuottavaa aikuisuutta" .
- Riippuu yksilöllisestä elämänorientaatiosta.

# Johtopäätelmiä joutenolosta

---

- Arjen rytmi ja "hyvä elämä" (Lefebvre).
- Yksilöllinen omatahtisuus vs. yhteiskunnan odotukset ja vaatimukset myös ajankäytön suhteen.
- Riippuu ajasta, kulttuurista ja kustakin oman ajankäyttönsä arvioijasta, miten joutilaisuutta on soveliasta ilmaista.